

נספח ד'

נספח עצים לתכנית 51/101/02/25

מבנים ומוסדות ציבור דימונה

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה - 1965
משרד הפנים - מחוז הדרום
הוועדה המחוזית לחליטה ביום:

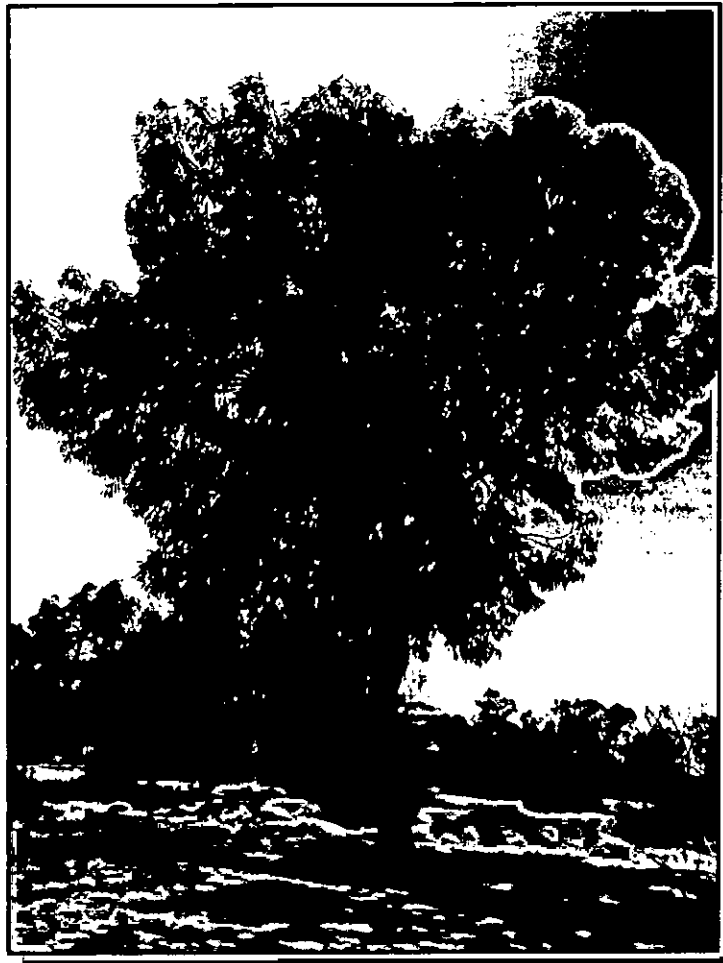
מגישי התכנית:

עורכת הנספח: נוגה זהר - ביולוגית (MSc) ובוטנאית, גיא טבע

דוד מנינגר, גיא-טבע

מודד התכנית: אבי ארד - ארז מדידות בע"מ

יו"ר הוועדה המחוזית

26/5/14
תאריך

מ"ר גיא טבע
טל. 08-6909310
פקס 08-6909310
מ.י. 215, יער 85025

נספח זה משמש כבסיס להגשת בקשה לפקיד היערות ואינו מחליף אישור ורישוי בשלב קבלת היתרי העבודה כנדרש בחוק.
על הקבלן המבצע להגיש את המסמכים לפקיד היערות לצורך קבלת היתר כחוק.

רקע כללי

סקר עצים כחלק פרויקט חדש שיבוצע בעיר דימונה. דימונה היא עיר השלישית בגודלה בנגב. העיר נמצאת 36 ק"מ דרומה מבאר שבע ו-35 ק"מ מערבה מים המלח. דימונה ממוקמת ברמת הנגב שבמחוז הדרום, בגובה 600 מ' מעל פני הים.

כאמור מדובר בסקר כולל לגבי העצים הקיימים בשטח התוכנית. בשלב זה כלל העצים בשטח התוכנית אינם מיועדים להעסקה או כריתה.

סוגי העצים

בשטח התוכנית סומנו וסווגו כלל העצים הבוגרים. רב העצים הבוגרים בשטח התוכנית הם עצים נטועים שניטעו בשטח העירוני כחלק מגמה כלל ארצית של נטיעת עצים לשימור שטחים כמו גם שיפור איכות הסביבה - "ריאות ירוקות", סיפוק צרכי נופש ובילוי, הספקת עצה והשבחת מרעה. חלקם נטועים כבודדים וחלקם כמטעים של כמה עשרות עצים היוצרים כיסוי ירוק בשטח הפתוח. מינים מרכזיים שנמצאו בשטח:

מספר מיני אקליפטוס, ביניהם המינים הנפוצים -

• אקליפטוס המקור (*Eucalyptus camaldulensis*, River-red Gum)

• אקליפטוס מסמרי (*Eucalyptus gomphocephala*, Tuart)

בנוסף למינים נפוצים באזור כדוגמת:

• אשל הפרקים (*Tamarix aphylla*)

• שיטת אלטור (*Acacia elatior*)

גם הם נטיעות נפוצות של קק"ל באזורים מדבריים.

דגשים מיוחדים מתוך האקלים והמינים הבוגרים בשטח:

1. מיני העצים בשטח התוכנית מתקיימים כעת כבוגרים ללא תוספת השקיה במשטר משקעים של 100-200 מ"מ שנתי. העצים מהווים תוספת "ריאה ירוקה" ואזור מוצלל בתוך מרחב

עירוני בסביבה מדברית. במיוחד עצי האקליפטוס נודעים ביכולתם המיוחדת לטהר אוויר מזיהומים שונים¹.

2. אלה עצים מוגנים – עצי האקליפטוס, הינבט והאשל. מכאן ישנה חשיבות יתרה לשימורם במהלך העבודות. יש צורך להפעיל את כל הכללים הרשומים מטה כדאי למנוע פגיעה בעצים הבוגרים בשטח.

דגשים מיוחדים בשל אופי השטח:

1. השטח מיועד כאיזור מגורים – ניקח בחשבון שיקולים של בטיחות – גיזום ידרש במקרים של:
 - a. חלקי גזע שרופים או מתים
 - b. נוף נמוך וקוצני מאוד
2. שמירת מרחבי צל קיימים אשר נותנים הקלה מהטמפרטורות הגבוהות הטיפוסיות לאיזור דימונה.

כללי עבודה עם עצים בוגרים בשטח התוכנית

להלן כללי העבודה הנדרשים לשימור העצים הקיימים ואחזקת העצים במהלך ובתקופה לאחר סיום העבודות.

שימור עצים

יש לקבוע את העקרון של שימור העצים במקומם, גם כאשר הקרבה היחסית בחיתוך שורשים מגיע למרחק של 1 מטר בין גזע העץ לתכנית הבנייה. יש לצפות שסיכויי העצים להשרד מחיתוך שורשים גם בקרבה כה גבוהה טוב יותר מהסיכוי להעתיקים בהצלחה. יש להעדיף חיתוך שורשים בקרבה גבוהה לגזע העץ וניסיון לשמר עץ מסוים על ההחלטה לכריתה. חיתוך השורשים יעשה בתהליך מבוקר ומדוד וילווה בגיזום הנוף והשקיה מקדימה.

עונות השנה

עבודות חפירה במהלך חודשי החורף נובמבר- מאי עדיפה בכל הקשור לחיתוך השורשים בסמוך לעצים קיימים, עם זאת עדיין יש להעריך בהשקיה קבועה ולהשקות גם בתקופה זו.

גיזום נוף

גיזום נוף העצים יעשה בכל אותם מקרים בהם המרחק לחיתוך השורשים קטן מ 4 מטר. היקף הגיזום יקבע ע"י האגרונום שילווה את הפרויקט לפי סוג העץ, העונה ומרחק החפירה משולי הגזע. הגיזום יעשה ע"י גזום בעל תעודת 'גזום מומחה' תקפה מטעם משרד החקלאות ולפי החלטת האגרונום המלווה בפקוחו הצמוד. הגיזום יותאם גם לצרכי העבודה, הנפת הצינורות וסוגי הכלים שיעבדו בחפירת התוואי למניעת שבר בענפים. ככלל אין לגזום יותר מ 30% מנוף העצים, יש לשמר את מבנה שלד העץ עד לדרגה רביעונית לפחות ולהפעיל את כל הכללים המקצועיים לגיזום בסניטציה, בטיחות ומניעת שבר, שיווי משקל, חידוש חתך ועוד ועוד. גיזום הנוף יעשה סמוך ככל האפשר למועד של חפירות וחיתוך השורשים, שבועיים לכל המאוחר קודם לעבודות החפירה בסמוך לכל עץ.

שימור

כאמור השימור נקבע ככלל הראשון במעלה. השמור כולל תכנון מושכל לקביעת מרחק החפירה המרבי מגזעי העצים, התחשבות בעונות השנה, חפירה בחודשי החורף, השקיה קודם לחפירה בקרבת העצים במהלכה ולאחריה, גיזום מקדים של הנוף, חישוף שורשים ללא חיתוך או חיתוך החלקי, חיתוך שורשים במשורי שרשרת או בטרנציר ללא קריעתם או משיכתם, חפירה אופקית להחדרת הצנורות מתחת לגוש השורשים שגובהו לרוב אינו עולה על 1 מטר. בין הטכניקות הבאות בחשבון גם כאן, בדומה להעתקה, ניתן לעשות שימוש במחפר סילוני לחשיפת השורשים בלחץ אויר גבוה, חיתוך בצידה של מערכת השורשים והחדרת הצינור מתחת למערכת השורשים מצידה החיצוני או ע"י השחלתו מתחת בעומק של 70-150 ס"מ ויותר.

אחזקה

העצים לשימור ובמקרה של נטיעות חדשות יתוחזקו בהשקיה וטיפול במשך 7 שנים לפחות מסיום העבודות ובצוע תהליך מסירה. האחזקה תכלול השקיה ותחזוקת מערכות ההשקיה, גיזום לסניטציה וחידוש החיפוי. האחזקה תיעשה על פי המפרט הבין משרדי לאחזקת גנים 41.5 מהדורה אחרונה מעודכנת בהוצאת משרד הבטחון בתוספת נספח מיוחד שיוכן ע"י האגרונום המלווה על פי שקול דעתו.

מקורות:

1. יחיאל מדור-חיים. מאה שנים של אקליפטוס. טבע וארץ כ"ז 5, תמוז-אלול תשמ"ה - יולי-אוגוסט 1985
2. קרשון ר. מחקר על האקליפטוס בישראל, בהוצאת מכון וולקני, בית דגן. 1971
3. אתר קק"ל

נספח א – סקר עצים תוכנית בעיר דימונה

עץ מספר	גובה (מ')	קוטר (ס"מ)	סוג
1	5	30	אקליפטוס המקור
2	7	20	אשל הפרקים
3	8	40	א. המקור
4	4	10	שיטת אלטור
5	3	15	שיטת אלטור
6	3	10	שיטת אלטור
7	12	40	אקליפטוס
8	10	50	אקליפטוס
9	10	50	אקליפטוס
10	6	20	מטע אקליפטוס
11	6	20	מטע אקליפטוס
12	6	20	מטע אקליפטוס
13	6	20	מטע אקליפטוס
14	6	20	מטע אקליפטוס
15	6	20	מטע אקליפטוס
16	6	20	מטע אקליפטוס
17	6	20	מטע אקליפטוס
18	6	20	מטע אקליפטוס
19	6	20	מטע אקליפטוס
20	20	60	אקליפטוס
21	3	15	ינבוט השדה
22	5	20	ינבוט השדה
23	5	20	אשל הפרקים
24	6	20	אשל הפרקים
25	3	15	שיטה
26	8	20	א. המקור
27	12	30	א. המקור
28	5	20	אשל הפרקים
29	5	20	ינבוט השדה
30	4	20	ינבוט השדה
31	7	20	אקליפטוס
32	6	20	מטע א. הפרקים
33	6	20	מטע א. הפרקים
34	6	20	מטע א. הפרקים
35	6	20	מטע א. הפרקים
36	6	20	מטע א. הפרקים
37	6	20	מטע א. הפרקים
38	6	20	מטע א. הפרקים
39	5	20	אשל הפרקים
40	16	60	אקליפטוס
41	6	20	מטע א. הפרקים
42	6	20	מטע א. הפרקים

מטע א. הפרקים	20	6	43
מטע א. הפרקים	20	6	44
מטע א. הפרקים	20	6	45
מטע א. הפרקים	20	6	46
מטע א. הפרקים	20	6	47
מטע אקליפטוס	15	7	48
מטע אקליפטוס	15	7	49
מטע אקליפטוס	15	7	50
מטע אקליפטוס	15	7	51
מטע אקליפטוס	15	7	52
מטע אקליפטוס	15	7	53
מטע אקליפטוס	15	7	54
מטע אקליפטוס	15	7	55
מטע אקליפטוס	15	7	56
מטע אקליפטוס	15	7	57
מטע אקליפטוס	15	7	58
מטע אקליפטוס	15	7	59
מטע אקליפטוס	15	7	60
מטע אקליפטוס	15	7	61
מטע אקליפטוס	15	7	62
מטע אקליפטוס	70	16	63
מטע אקליפטוס	60	20	64
מטע אקליפטוס	60	16	65
מטע אקליפטוס	30	10	66
מטע אקליפטוס	30	10	67
מטע אקליפטוס	30	10	68
מטע אקליפטוס	30	10	69
מטע אקליפטוס	30	10	70
מטע אקליפטוס	30	10	71
מטע אקליפטוס	30	10	72
מטע אקליפטוס	30	10	73
מטע אקליפטוס	30	10	74
מטע אקליפטוס	30	10	75
מטע אקליפטוס	30	10	76
מטע אקליפטוס	30	10	77
מטע אקליפטוס	30	10	78
מטע אקליפטוס	30	10	79
-	-	-	80
מטע א. הפרקים	20	6	81
מטע א. הפרקים	20	6	82
מטע א. הפרקים	20	6	83
מטע א. הפרקים	20	6	84
מטע א. הפרקים	20	6	85
מטע א. הפרקים	20	6	86
מטע א. הפרקים	20	6	87
מטע א. הפרקים	20	6	88
מטע א. הפרקים	20	6	89

אקליפטוס	30	6	90
אקליפטוס	20	5	91
אשל הפרקים	20	6	92
מטע אקליפטוס	30	10	93
מטע אקליפטוס	30	10	94
מטע אקליפטוס	30	10	95
מטע אקליפטוס	30	10	96
מטע אקליפטוס	30	10	97
מטע אקליפטוס	30	10	98
אקליפטוס	60	18	99
אקליפטוס	50	18	100
אקליפטוס	50	18	101
אורן ירושלים	50	20	102
ברוש מצוי	40	18	103
ברוש מצוי	40	18	104